

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2666

[Total No. of Pages : 4

[5305]-Ext.-11

M.A. (Part - I)

(For External)

HISTORY

History and it's Theory & History and it's Practice

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) "History is an unending dialogue between past and present". Comment on it.
- b) Explain the main features of church Historiography.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Evaluate the materialist theory of History.
- b) Explain the concept of post-structuralism. How has it affected the writing of History.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Discuss the Preliminary operations in Research Methodology.
- b) Bring out the importance of valid generalization in concluding operation.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Discuss the contribution of Subaltern School to the Indian Historiography.
- b) Examine the Recent developments in Research Methodology with reference to post-structuralism.

P.T.O.

Q5) Answer any four of the following short notes in 100 words each. **[20]**

- a) Herodotus
- b) Positivism
- c) Structuralism
- d) Foot notes
- e) Romila Thapar
- f) Oral History

Total No. of Questions : 5]

P2666

[5305]-Ext.-11

M.A. (Part - I)

(For External)

HISTORY

History and it's Theory & History and it's Practice

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) “इतिहास म्हणजे भूतकाळ आणि वर्तमानकाळ यांच्यात सतत् चालणारा संवाद आहे.” भाष्य करा.
ब) चर्च इतिहास लेखनाची मुख्य वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) इतिहासाच्या भौतिकवादी सिद्धांताचे मूल्यमापन करा.
ब) उत्तर संरचनावाद ही संकल्पना स्पष्ट करून इतिहास लेखनावर त्याचा कोणता परीणाम झाला ?
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) इतिहास संशोधन पध्दतीमधील प्राथमिक प्रक्रियेची चर्चा करा.
ब) इतिहास संशोधनातील अंतिम प्रक्रियेतील सर्वसामान्य प्रमेयाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) भारतीय इतिहासलेखन शास्त्रामध्ये सबाल्टनवादी विचार प्रवाहाच्या योगदानाची चर्चा करा.
ब) उत्तर आधुनिकतावादाच्या विशेष संदर्भात संशोधन पध्दती मध्ये अलीकडे झालेल्या विकासाचे परीक्षण करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार वर 100 शब्दात टिपा लिहा :

[20]

- अ) हेरोडोटस
- ब) प्रत्यक्षार्थवाद
- क) संरचनावाद
- ड) तळटिपा
- इ) रोमिला थापर
- फ) मौखिक इतिहास

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2667

[Total No. of Pages : 4

[5305]-Ext.-12

M.A. (Part - I) (External)

HISTORY

Evolution of Ideas and Institutions in Ancient India

Evolution of Ideas and Institutions in Medieval India

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Examine the Nationalist Historiography in Ancient India.
- b) Explain the nature of Sabha and Samiti during vedic period.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Discuss the early state formation from Mahajanapada to the Mauryas.
- b) Review the development of Agriculture and Trade in Ancient India.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Discuss the various factors of transition from ancient to the medieval period.
- b) State the Ghazzali's thoughts on state and society.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) What is the Mansabdari? Discuss its Main Features.
- b) How far did the Bhakti Movement bring about social change in Medieval India.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each. **[20]**

- a) The Ashokan Rock Edicts
- b) Kingship in Vedic period
- c) Iron Age
- d) Theocratic state
- e) Abul Fazal
- f) Mughal Agrarian System

Total No. of Questions : 5]

P2667

[5305]-Ext.-12

M.A. (Part - I) (External)

HISTORY

Evolution of Ideas and Institutions in Ancient India

Evolution of Ideas and Institutions in Medieval India

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) राष्ट्रवादी इतिहास लेखनाच्या दृष्टिकोनातून प्राचीन भारतीय इतिहासलेखनाचे परीक्षण करा.
ब) वैदिककालीन सभा व समितीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) महाजनपद ते मौर्य या कालखंडातील राज्यनिर्मितीची चर्चा करा.
ब) प्राचीन भारतीय कृषी व व्यापाराच्या विकासाचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) प्राचीन ते मध्ययुगीन स्थित्यंतराच्या विविध घटकांची चर्चा करा.
ब) घझालीचे राज्य आणि समाजविषयक विचार लिहा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) मन सबदारी म्हणजे काय? ते सांगून तीच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
ब) भक्ती चळवळीने मध्ययुगीन भारतात कितपत सामाजिक बदल घडवून आणले .

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार वर 100 शब्दात टीपा लिहा :

[20]

- अ) अशोकांचे शिलालेख
- ब) वैदिककालीन राजपद
- क) लोहयुग
- ड) धर्मनिष्ठ राज्य
- इ) अबुल फझल
- फ) मोगल कृषी पध्दत

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2668

[Total No. of Pages : 4

[5305]-Ext.-13

M.A. (Part - I) (External)

HISTORY

**Maratha Polity & Socio-Economic History of the Marathas
(2013 Pattern) (Core Paper No. 3 & 6)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Explain the nature of Maratha Polity.
- b) Examine the Literary and Foreign Sources of Maratha Polity with their limitations.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Analyse the Central Administrative Structure of the Marathas with reference to theory of Kingship and problem of legitimacy.
- b) Discuss the Military System of the Marathas.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Examine the 'Balutedari System' with its merits and demerits.
- b) Explain the nature of Varna and Caste System and their impact on the society during the Maratha Rule.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Review the Educational System during the Maratha regime.
- b) Discuss the economic life during the Marathas with reference to trade, industries and handicraft.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each. **[20]**

- a) Village Administration
- b) Caste System
- c) Sources of Law
- d) Family System
- e) Fairs and Festivals
- f) Types of Coins

Total No. of Questions : 5]

P2668

[5305]-Ext.-13

M.A. (Part - I) (External)

HISTORY

Maratha Polity & Socio-Economic History of the Marathas

(2013 Pattern) (Core Paper No. 3 & 6)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) मराठा राजतंत्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) मराठा राजतंत्राच्या अभ्यासाच्या वाङ्मयीन आणि परकीय साधनांचे त्यांच्या मर्यादांसह परीक्षण करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) राजपदाचा सिध्दांत आणि अधिमान्यतेची समस्या यांच्या संदर्भात मराठ्यांच्या केंद्रिय प्रशासकीय संरचनेचे विश्लेषण करा.
ब) मराठ्यांच्या लष्करी व्यवस्थेची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) 'बलुतेदारी पध्दती' चे तिच्या गुण आणि दोषांसह परीक्षण करा.
ब) मराठा शासनकाळातील वर्ण आणि जातीव्यवस्थेचे स्वरूप आणि त्यांचा समाजावरील प्रभाव स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) मराठा शासनकाळातील शिक्षण व्यवस्थेचा आढावा घ्या.
ब) व्यापार, उद्योग आणि हस्तोद्योग यांच्या संदर्भात मराठाकालीन आर्थिक जीवनांची चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा :

[20]

- अ) ग्राम प्रशासन
- ब) जातीव्यवस्था
- क) कायद्याचे स्रोत
- ड) कुटूंबव्यवस्था
- इ) यात्रा आणि उत्सव
- फ) नाण्यांचे प्रकार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2669

[Total No. of Pages : 4

[5305]-Ext.-14

M.A. (Part - I) (For External)

HISTORY

**Optional Paper - I : Cultural History of Maharashtra
and**

**Optional Paper - VIII : Nature of Dalit Movement in Maharashtra
(2013 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following question in 500 words : **[20]**

- a) Define the term culture and state the nature of Maharashtra culture.
- b) Discuss the origin and growth of Marathi language.

Q2) Attempt any one of the following question in 500 words : **[20]**

- a) Explain the Philosophy and teaching of Varkari cult.
- b) State the nature and importance of Shahiri Literature.

Q3) Attempt any one of the following question in 500 words : **[20]**

- a) Explain the idea of Dr. Babasaheb Ambedkar regarding welfare state.
- b) Discuss the significance of Mandir Satyagraha in the Dalit Movement.

Q4) Attempt any one of the following question in 500 words : **[20]**

- a) Evaluate the Role of Dr. Babasaheb Ambedkar in the Round table conference.
- b) Highlight the contribution of Dr. Babasaheb Ambedkar as a Journalist.

P.T.O.

Q5) Answer any four of the following in 100 words each.

[20]

- a) Folk Literature
- b) Sant Dnayaneshwar
- c) Sabasad Bakhar
- d) Harijan Sevak Sangh
- e) Hindu Code Bill
- f) Dalit Literature

Total No. of Questions : 5]

P2669

[5305]-Ext.-14

M.A. (Part - I) (For External)

HISTORY

Optional Paper - I : Cultural History of Maharashtra
and

Optional Paper - VIII : Nature of Dalit Movement in Maharashtra
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) संस्कृती या संज्ञेची व्याख्या करा. व महाराष्ट्र संस्कृतीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) मराठी भाषेच्या उगम व विकासाची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) वारकरी संप्रदायाचे तत्वज्ञान व शिकवण स्पष्ट करा.
ब) शाहिरी वाङ्मयाचे स्वरूप व महत्व सांगा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची कल्याणकारी राज्याची संकल्पना विशद करा.
ब) दलित चळवळीतील 'मंदिर सत्याग्रहाचे महत्व' याची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) गोलमेज परिषदेतील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या भूमिकेचे मुल्यमापन करा.
ब) पत्रकार म्हणून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या योगदानावर प्रकाश टाका.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चारची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा.

[20]

- अ) लोक वाङ्मय
- ब) संत ज्ञानेश्वर
- क) सभासद बखर
- ड) हरिजन सेवक संघ
- इ) हिंदू कोड बिल
- फ) दलित साहित्य

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2670

[Total No. of Pages : 4

[5305]-Ext.-15

M.A. (Part - I) (External)

HISTORY

History of Art And Architecture in India : Ancient Period
and

History of Art And Architecture in India : Medieval Period
(2013 Pattern) (Optional Papers 6 & 11)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) All questions carry equal marks.

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Explain the importance of the Bronze Age Art and Architecture with special reference to Harappan Culture.
- b) Discuss the development of Art and Architecture during the age of Saka-Kushanas.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Review the Art and Architecture of the Gupta period with special reference to 'Sarnath style'.
- b) Examine the Late Classical Indian Art and Architecture with special reference to the Gurjara-Pratiharas.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Evaluate the Art and Architecture of the Paramaras with its main features.
- b) Discuss the Art and Architecture of the Western Chalukyas and Solanki.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Critically examine the impact of Iranian architecture on Indian architecture during the Delhi Sultanate.
- b) 'Taj Mahal is the zenith of the glorious Mughal Art and Architecture'. Discuss.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each. **[20]**

- a) Sunga-Satavahana Art and Architecture in Western India
- b) Mathura School
- c) Pala Art
- d) Kakatiya Art and Architecture
- e) Humayun's Tomb
- f) Pahari Painting

Total No. of Questions : 5]

P2670

[5305]-Ext.-15

M.A. (Part - I) (External)

HISTORY

History of Art And Architecture in India : Ancient Period
and

History of Art And Architecture in India : Medieval Period
(2013 Pattern) (Optional Papers 6 & 11)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) हडप्पा संस्कृतीच्या विशेष संदर्भात कांस्य युगातील कला आणि स्थापत्य यांचे महत्व स्पष्ट करा.
ब) शक-कुषाणकालीन कला आणि स्थापत्य यांच्या विकासाची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) 'सारनाथ शैली' च्या विशेष संदर्भात गुप्तकालीन कला आणि स्थापत्य यांचा आढावा घ्या.
ब) गुर्जर-प्रतिहार यांच्या विशेष संदर्भात उत्तरकालीन अभिजात भारतीय कला आणि स्थापत्य यांचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) परमारकालीन कला आणि स्थापत्य यांचे प्रमुख वैशिष्ट्यांसह मूल्यमापन करा.
ब) पश्चिमेकडील चालुक्य आणि सोळंकी यांच्या कला आणि स्थापत्याची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) दिल्लीच्या सुलतानशाहीकालीन भारतीय स्थापत्य कलेवरील इराणी स्थापत्य कलेच्या प्रभावाचे सटीक परीक्षण करा.
ब) 'ताजमहल हा मुघलकालीन वैभवशाली कला आणि स्थापत्याचा कळस आहे'. चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा.

[20]

- अ) पश्चिम भारतातील शुंग-सातवाहनकालीन कला आणि स्थापत्य
- ब) मथुरा शैली
- क) पालकालीन कला
- ड) काकतीयकालीन कला आणि स्थापत्य
- इ) हुमायूनचा मकबरा
- फ) पहाडी चित्रकला

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2671

[Total No. of Pages : 4

[5305]-Ext.-21

M.A. (Part - II) (For External)

HISTORY

Core Paper - 7 : Ancient and Medieval Civilization of the World

Core Paper - 10 : History of Modern India (1857 - 1971)

(2013 Pattern) (Annual)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Discuss Socio-Economic life during the ancient Egyption Civilization.
- b) Explain the religion and philosophy in the Roman Civilization.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Examine the role played by Arbas in the development of Science.
- b) Evaluate the relationship between Church and State till the 17th Century.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Discuss the philosophical differences between the moderates and the Extermists.
- b) Critically examine various land issues in India up to 1920.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Discuss the Non-Cooperation movement and its impact.
- b) Explain the relation between India and Pakistan from 1947 to 1971.

P.T.O.

Q5) Write any four short notes of the following in 100 words :

[20]

- a) Civilization
- b) Code of Hammurabi
- c) Dark Ages
- d) Colonialism
- e) Gadar movement
- f) Second Five year plan

Total No. of Questions : 5]

P2671

[5305]-Ext.-21

M.A. (Part - II) (For External)

HISTORY

Core Paper - 7 : Ancient and Medieval Civilization of the World

Core Paper - 10 : History of Modern India (1857 - 1971)

(2013 Pattern) (Annual)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) इजिप्तच्या संस्कृतीतील सामाजिक-आर्थिक जीवनाची चर्चा करा.
ब) रोमन संस्कृतीमधील धर्म व तत्वज्ञान स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) विज्ञानाच्या प्रगतीमध्ये अरवांनी बजावलेल्या भूमिकेचे परीक्षण करा.
ब) चर्च आणि राज्यसंस्था यांच्यातील 17 व्या शतकापर्यंत असलेल्या संबंधाचे मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) मवाळ आणि जहाल यांच्यातील तात्विक भेदांची चर्चा करा.
ब) भारतातील 1920 पर्यंतच्या शेती विषयक समस्यांचे टिकात्मक परीक्षण करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) असहकार चळवळ आणि तिच्या प्रभावाची चर्चा करा.
ब) 1947 पासून ते 1971 पर्यंतचे भारत आणि पाकिस्तान यांच्यातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा :

[20]

- अ) संस्कृती
- ब) हम्मुरावी कायदे संहिता
- क) अंधकार युग
- ड) वसाहतवाद
- इ) गदार चळवळ
- फ) दुसरी पंचवार्षिक योजना

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2672

[Total No. of Pages : 4

[5305]-Ext.-22

M.A. (Part - II) (External)

HISTORY

Core Paper - 8 : Debates in Indian History

Core Paper - 11 : Intellectual History of the Modern West

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Examine the main features of the imperial state under the Gupta empire.
- b) Explain the concept of Theocratic state with special reference to the state under Mughals.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Define the term Urbanization. Explain the Socio-economic factors related to Urbanization.
- b) Explain the concept of "Indian Feudalism and its Socio-political nature.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Discuss the background and nature of Reformation.
- b) Examine the Darwin's theory and its impact on Scientific thinkings.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Discuss the Salient features of the age of Enlightenment.
- b) Explain the concept of Liberalism. Examine its impact on the British rule in India.

P.T.O.

Q5) Write any four short notes of the following in 100 words each.

[20]

- a) Mauryan State
- b) Patrimonial-Bureaucratic
- c) Orientalism
- d) Scholasticism
- e) Copernican Revolution
- f) Totalitarianism

Total No. of Questions : 5]

P2672

[5305]-Ext.-22

M.A. (Part - II) (External)

HISTORY

Core Paper - 8 : Debates in Indian History

Core Paper - 11 : Intellectual History of the Modern West

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) गुप्त साम्राज्य कालीन राज्यव्यवस्थेचा प्रमुख वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा.
ब) मोगलांच्या विशेष संदर्भासह धर्माधिष्ठित राज्याची संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) शहरीकरण ह्या संज्ञेची व्याख्या करून, शहरी करणाशी जोडलेले सामाजिक-आर्थिक घटक स्पष्ट करा.
ब) भारतीय सांमतशाही ही संकल्पना सांगून, तिचे सामाजिक-राजकीय स्वरूप स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) सुधारणावादाची पार्श्वभूमी आणि स्वरूप यांची चर्चा करा.
ब) डार्विनचा सिध्दान्त आणि त्याच्या वैज्ञानिक विचारसरणीवरील प्रभावाचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) बुध्दीप्रामाण्यवादी युगाच्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
ब) उदारमतवाद ही संकल्पना स्पष्ट करून तिच्या भारतातील ब्रिटिशशासनावरील प्रभावाचे परीक्षण करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा :

[20]

- अ) मौर्य राज्य
- ब) पितृसत्ताक-नोकरशाही
- क) पौरवात्यवाद
- ड) स्कॉलिस्टिसिझम (मतवाद)
- इ) कोपरनिकन क्रांती
- फ) सर्वकषवाद

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2673

[Total No. of Pages : 4

[5305]-Ext.-23

M.A. (Part - II) (External)

HISTORY

Core Paper No. - 9 : Economic History of Modern India

Core Paper No. - 12 : World After World War II (1945-2000)

(2013 Pattern) (Semester - III & IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Critically examine the exploitative nature of the colonial rule with reference to the Merchantilist phase.
- b) Evaluate the process of Commercialization of Agriculture with its consequences.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Discuss the development of Railways as a tool for economic exploitation of India.
- b) Examine the development of Banking Sector up to the establishment of the RBI.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Explain the concept of Cold War with special reference to Cuban Crisis.
- b) Review the development and role of Non-Aligned Movement in the World Politics.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Examine the causes and consequences of Kuwait-Iraq War.
- b) Discuss the disintegration of U.S.S.R. in detail.

P.T.O.

Q5) Write short notes on 100 words each. (any four) :

[20]

- a) Mahalwari
- b) India's Foreign Trade
- c) R.B.I.
- d) Palestine Issue
- e) Vietnam War
- f) BRICS

Total No. of Questions : 5]

P2673

[5305]-Ext.-23

M.A. (Part - II) (External)

HISTORY

Core Paper No. - 9 : Economic History of Modern India

Core Paper No. - 12 : World After World War II (1945-2000)

(2013 Pattern) (Semester - III & IV)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

अ) वासाहत्तिक शासनाच्या शोषक स्वरूपाचे व्यापारवादी अवस्थेच्या संदर्भात टीकात्मक परीक्षण करा.

ब) शेतीच्या व्यापारीकरणाच्या प्रक्रियेचे तिच्या परिणामांसह मूल्यमापन करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

अ) भारताच्या आर्थिक शोषणाचे साधन म्हणून रेल्वेच्या विकासाची चर्चा करा.

ब) भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या स्थापनेपर्यंतच्या बँक व्यवसायाच्या प्रगतीचे परीक्षण करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

अ) क्युबा प्रश्नाच्या विशेष संदर्भात शीतयुद्धाची संकल्पना स्पष्ट करा.

ब) अलिप्त राष्ट्र चळवळीचा विकास आणि जागतिक राजकारणातील भूमिकेचा आढावा घ्या.

प्रश्न 4) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

अ) कुवैत-इराक युद्धाची कारणे आणि परिणाम यांचे परीक्षण करा.

ब) सोव्हिएत रशियाच्या विघटनाची सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 5) प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) महालवारी
- ब) भारताचा परराष्ट्र व्यापार
- क) भारतीय रिझर्व्ह बँक
- ड) पॅलेस्टाइनचा प्रश्न
- इ) व्हिएतनामचे युध्द
- फ) बी. आर. आय. सी. एस.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2674

[Total No. of Pages : 4

[5305]-Ext.-24

M.A. (Part - II) (External)

HISTORY

Optional Paper No. - 13 : Maharashtra in the 19th Century

Optional Paper No. - 19 : Maharashtra in the 20th Century

(2013 Pattern) (Semester - III & IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Critically examine the Ideological Impact of the West on Maharashtra.
- b) Evaluate the contribution of Satyashodhak Samaj to the Renaissance in Maharashtra.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Account for the rise and growth of the Middle Class and its hegemonic role.
- b) Review the rise and growth of the National Consciousness in Maharashtra.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Explain the nature of the Freedom Movement in 20th Century Maharashtra.
- b) Evaluate the contribution of Dr. Babasaheb Ambedkar to the Social Reform Movement.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Review the Industrial developments in the 20th Century Maharashtra.
- b) Discuss the Tribal Movements in the 20th Century Maharashtra.

P.T.O.

Q5) Write short notes in 100 words each (any four) :

[20]

- a) Prarthana Samaj
- b) Deccan Riots
- c) Beginning of Working Class Movement
- d) Urbanization in the 20th Century Maharashtra
- e) Nagpur Pact
- f) Beginning of the Feminist Movement

Total No. of Questions : 5]

P2674

[5305]-Ext.-24

M.A. (Part - II) (External)

HISTORY

Optional Paper No. - 13 : Maharashtra in the 19th Century

Optional Paper No. - 19 : Maharashtra in the 20th Century

(2013 Pattern) (Semester - III & IV)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- अ) महाराष्ट्रावरील पाश्चात्यांच्या वैचारिक प्रभावाचे चिकित्सक परीक्षण करा.
- ब) महाराष्ट्राच्या प्रबोधनातील सत्यशोधक समाजाच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- अ) मध्यम वर्गाचा उदय, विकास आणि वर्चस्वाचा वृत्तांत द्या.
- ब) महाराष्ट्रातील राष्ट्रीय जाणिवेच्या उदय आणि विकासाचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- अ) 20 व्या शतकातील महाराष्ट्रातील स्वातंत्र्य चळवळीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) सामाजिक सुधारणा चळवळीतील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- अ) 20 व्या शतकातील महाराष्ट्रातील औद्योगिक विकासाचा आढावा घ्या.
- ब) 20 व्या शतकातील महाराष्ट्रातील आदिवासी चळवळींची चर्चा करा.

प्रश्न 5) प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) प्रार्थना समाज
- ब) दख्खन दंगे
- क) कामगार चळवळीची सुरुवात
- ड) 20 व्या शतकातील महाराष्ट्रातील नागरीकरण
- इ) नागपूर करार
- फ) स्त्री-वादी चळवळीची सुरुवात

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2675

[Total No. of Pages : 4

[5305]-Ext.-25

M.A. (Part - II) (External)

HISTORY

Optional Paper No. - 14 : British Administrative Policies in
India, 1765 - 1892

Optional Paper No. - 20 : Socio-Religious Reform
Movements in South India
(2013 Pattern) (Semester - III & IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Critically examine the British Government's Economic Policy.
- b) Discuss the British Government's Policy towards the Native Rulers.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Explain the rise, growth and nature of the Bureaucracy of the British Government.
- b) Evaluate the Indian Council Act of 1861.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Assess the Socio-Religious Reform Movements in the 19th century South India.
- b) Examine the movement of Alluri Sitaramarajulu.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Evaluate Sri Narayana Movement in Kerala.
- b) Critically examine the Socio-religious reforms of E.V. Ramaswamy Naicker (Periyar) and its impact on Tamilnadu.

P.T.O.

Q5) Write short notes in 100 words each. (any four) :

[20]

- a) Charter Act of 1813
- b) Stratchy Commission
- c) Indian Council Act of 1892
- d) Veeresalingam Pantulu
- e) Justice Party
- f) Annadurai

Total No. of Questions : 5]

P2675

[5305]-Ext.-25

M.A. (Part - II) (External)

HISTORY

Optional Paper No. - 14 : British Administrative Policies in
India, 1765 - 1892

Optional Paper No. - 20 : Socio-Religious Reform
Movements in South India

(2013 Pattern) (Semester - III & IV)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) ब्रिटीश शासनाच्या आर्थिक धोरणाचे चिकित्सक परीक्षण करा.
ब) ब्रिटीश शासनाच्या संस्थानिकांविषयीच्या धोरणाची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) ब्रिटीश शासनाच्या नोकरशाहीचा उदय, विकास आणि स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) 1861 च्या इंडियन कौन्सिल अॅक्टचे मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) 19 व्या शतकातील दक्षिण भारतातील सामाजिक-धार्मिक सुधारणा चळवळींचे मूल्यमापन करा.
ब) आल्लुरी सीतारामाराजूलू यांच्या चळवळीचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
अ) केरळमधील श्री नारायण चळवळीचे मूल्यमापन करा.
ब) ई. व्ही. रामास्वामी नायकर (पेरियार) यांच्या सामाजिक धार्मिक सुधारणा आणि त्यांचा तामीळनाडूवरील प्रभाव यांचे चिकित्सक परीक्षण करा.

प्रश्न 5) प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) 1813 चा सनदी कायदा
- ब) स्ट्रॅची आयोग
- क) 1892 चा इंडियन कौन्सिल अॅक्ट
- ड) वीरिसालिंगम पंतूलू
- इ) जस्टीस पार्टी
- फ) अण्णादुराई

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2676

[Total No. of Pages : 4

[5305]-Ext.-26

M.A. (Part - II) (For External) (Semester - III & IV)

HISTORY

Opt. - 15 : Gender and Indian History

Opt. - 21 : Urban History

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Explain the concept of Patriarchy. Examine the views of Gerda Lerner on it.
- b) Examine the Marxist approach of feminism.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Discuss the impact of caste and Patriarchy on the life of women in India?
- b) Discuss the position of women in Hindu religion.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Explain the Historical dimensions of Urban studies.
- b) Discuss the debates in Urban Studies.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words : [20]

- a) Explain the characteristics of modern Cities.
- b) Examine the regional differences in Urbanisation.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each : **[20]**

- a) Feminism
- b) Post Modern feminist approaches
- c) Problem of working women
- d) Twin cities
- e) Can tonment towns
- f) Urban renewal

Total No. of Questions : 5]

P2676

[5305]-Ext.-26

M.A. (Part - II) (For External) (Semester - III & IV)

HISTORY

Opt. - 15 : Gender and Indian History

Opt. - 21 : Urban History

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) पितृसत्ताक पध्दती ही संकल्पना स्पष्ट करून त्यावरील गेडा लर्नरच्या विचारांचे परीक्षण करा.
ब) स्त्रीवादाच्या मार्क्सवादी दृष्टीकोनाचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) भारतातील स्त्रीयांच्या जीवनावर जात आणि पितृसत्ताक पध्दती यांच्या मुळे झालेल्या परीणामांची चर्चा करा.
ब) हिंदू धर्मातील स्त्रीयांचे स्थान यावर चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) नागरीकरण अभ्यासाचे ऐतिहासिक परिमाण स्पष्ट करा.
ब) नागरीकरण अभ्यासातील वादविवादाची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) आधुनिक शहरांची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) नागरीकरणातील प्रादेशिक फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा.

[20]

- अ) स्त्रीवाद
- ब) स्त्रीवादाचा उत्तर-आधुनिकतावादी दृष्टिकोन
- क) कष्टकरी महिलांच्या समस्या
- ड) जुळी शहरे
- इ) छावणी नगरी (लष्करी वसाहती)
- फ) नगर नूतनीकरण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2677

[Total No. of Pages : 4

[5305]-Ext.-27

M.A. (Part - II) (For External) (Semester - III & IV)

HISTORY

Opt. - 16 : East Asia : China 1900 - 2000

Opt. - 22 : East Asia : Japan 1853 - 2000

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words each : **[20]**

- a) Review the Nationalist revolution in China.
- b) Explain the main features of the 'Hunan Thesis'.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words each : **[20]**

- a) Examine the relations between China and Taiwan.
- b) Discuss the Modernisation of China in the field of Science & Technology.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words each : **[20]**

- a) Account for the Russo-Japanese War of 1904 - 05.
- b) Explain the rise of Militarism in Japan.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words each : **[20]**

- a) Examine the economic resurgence of Japan after World war II.
- b) Review the foreign Policy of Japan after 1952.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each : **[20]**

- a) Mao-TSC-Tung
- b) Industrial development of China
- c) Tiananman Incidant
- d) Treaty of Shimonosheki 1895
- e) Anglo-Japanese alliance 1902
- f) Japan and the UNO

Total No. of Questions : 5]

P2677

[5305]-Ext.-27

M.A. (Part - II) (For External) (Semester - III & IV)

HISTORY

Opt. - 16 : East Asia : China 1900 - 2000

Opt. - 22 : East Asia : Japan 1853 - 2000

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) चीन मधील राष्ट्रीय क्रांतीचा आढावा घ्या.
ब) हुनान प्रबंधाची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) चीन आणि तैवान यांच्यातील संबंधाचे परीक्षण करा.
ब) चीनच्या विज्ञान आणि तंत्रज्ञानातील आधुनिकीकरणाची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) इ. स. 1904 - 05 च्या रशिया-जपान युद्धाची माहिती लिहा.
ब) जपान मधील लष्करवादाचा उदय स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) दुसऱ्या महायुद्धानंतर जपानच्या आर्थिक पुनरूत्थानाचे परीक्षण करा.
ब) जपानच्या 1952 नंतरच्या परराष्ट्रीय धोरणाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा.

[20]

- अ) माओ-त्से-तुंग
- ब) चीन मधील औद्योगिक विकास
- क) तेनमेन प्रसंग
- ड) शिमोन्सिकाचा तह (1895)
- इ) इंग्लंड-जपान मैत्री करार (1902)
- फ) जपान आणि संयुक्त राष्ट्र संघटना (युनो)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2678

[Total No. of Pages : 4

[5305]-Ext.-28

M.A. (Part - II) (External) (Semester - III & IV)

HISTORY

Opt. - 17 : Archival Studies

Opt. - 23 : History of Environment and Ecology

(2013 Pattern) (Optional Paper No. 17 & 23)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Explain the types of Archival collections.
- b) Review the development of Archives in Europe.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Explain the Process of Archival development from Palm leaf to Paper record.
- b) Discuss the importance & limitations of Digital Archives.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Explain the climatic geographical Zones.
- b) Review the social formation from Pastoral to Industrial.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Discuss the colonial Policy about forest.
- b) Explain the characteristic of Plantation Economy.

P.T.O.

Q5) Write short note on any four of the following in 100 words :

[20]

- a) Museum
- b) Stone inscription
- c) Microfilm
- d) Ecology
- e) Pastoral
- f) Global Warming

Total No. of Questions : 5]

P2678

[5305]-Ext.-28

M.A. (Part - II) (External) (Semester - III & IV)

HISTORY

Opt. - 17 : Archival Studies

Opt. - 23 : History of Environment and Ecology

(2013 Pattern) (Optional Paper No. 17 & 23)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) पुराभिलेखागार संग्रहाचे प्रकार स्पष्ट करा.
ब) युरोप मधील पुराभिलेखागाराच्या विकासाचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) पुराभिलेखागाराचा ताड पाना पासून कागदोपत्री नोंदी पर्यंतचा विकास स्पष्ट करा.
ब) संगणीकीय अभिलेखागाराचे महत्व आणि मर्यादा यांची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) भौगोलिक हवामान विभाग स्पष्ट करा.
ब) पशूपालना पासून औद्योगिकी करणा पर्यंतच्या समाज रचनेचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
अ) जंगला बदलल्या वसाहतिक धोरणाची चर्चा करा.
ब) मळ्यांच्या अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपांची उत्तरे 100 शब्दात लिहा.

[20]

- अ) संग्रहालय
- ब) शीलालेख
- क) सूक्ष्मचलचित्र
- ड) सजीवसृष्टी
- इ) पशूपालन
- फ) जागतिक तापमानवाढ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2679

[Total No. of Pages : 4

[5305]-Ext.-29

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV)

HISTORY (For External)

Opt. - 18 : Maritime History of India (800 to 1800 AD)

Opt. - 24 : Business History of India (1858 - 1991)

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Explain the nature of Indias early maritime connection to Rome.
- b) Examine the cholas state Maritime connection with china.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Examine the nature of maratha control over the sea.
- b) Explain the importance of Map and Portolans in maritime history.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Explain the importance of Public sector in Indian Economy.
- b) Discuss the development of Pharma industries in India.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words : **[20]**

- a) Give an account of Tata group.
- b) Discuss the industrial development in India after Post Indipendence.

P.T.O.

Q5) Write short note on any four of the following in 100 words each.

[20]

- a) S. Arasaratham
- b) Zamorin
- c) Ship building Industry
- d) Opium trade
- e) Wadia group
- f) Industrial labour

Total No. of Questions : 5]

P2679

[5305]-Ext.-29

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV)

HISTORY (For External)

Opt. - 18 : Maritime History of India (800 to 1800 AD)

Opt. - 24 : Business History of India (1858 - 1991)

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
- अ) भारताच्या रोमबरोबर असलेल्या प्रारंभिक सागरी व्यापाराचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) चोलांचे राज्य आणि चीन यांच्यातील सागरी व्यापारी संबंधाचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
- अ) मराठ्यांच्या सागरावरील नियंत्रणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) सागरी व्यापारी इतिहासात नकाशे आणि बंदरे यांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
- अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील सार्वजनिक क्षेत्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) भारतातील औषधी व्यवसायाच्या विकासाची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
- अ) टाटा ग्रुप विषयी माहिती लिहा.
- ब) स्वातंत्र्योत्तर भारतातील औद्योगिक विकासाची चर्चा करा.

प्रश्न 5) प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) एस. अरसरतलंम
- ब) झामोरीन
- क) जहाज बांधणी उद्योग
- ड) अफूचा व्यापार
- इ) वाडिया ग्रुप
- फ) ओद्योगिक कामगार

